

BONDEFÖRETAGAREN

Rådgivningens gemensamma tidning • 1 / 2024

**Projekt för bättre bärskörd
med mindre insatser**

Eldsjälar skapar aktivitet i byn

Lyckas med sockerbetor

4H – att lära sig nytt tillsammans

Omväxlande att arbeta med husdjur

**Det händer
i sommar!**

Se sidorna 3 och 6.

Ledaren

Alf-Håkan Romar
VD, SLF

hitta oss

Bokförlingssällskapet

www.bfs.fi

Finlands Svenska 4H

<https://fs4h.fi/>

Finska hushållningssällskapet

www.fhs.fi

Nylands Svenska Lantbrukssällskap

www.nsl.fi

Svenska lantbrukssällskapens förbund

www.slf.fi

Svenskfinlands Byar

<https://bya.fi>

Ålands Hushållningssällskap

<https://landsbygd.ax/alandshushallningssallskap/>

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

www.osl.fi

För landsbygdens bästa

Bondeföretagaren är en tidning som gemensamt ges ut av de svenska lantbrukssällskapen i Finland. I detta nummer vill vi visa på bredden av vår svenskspråkiga verksamhet – allt från 4H:s barn och ungdomsverksamhet till landsbygdsutveckling till lantbruksrådgivning och bokföreläsningar. Vi arbetar för att stärka den svenskspråkiga identiteten och bidrar till att skapa en levande landsbygd.

Finska hushållningssällskapet grundades 1797, Nylands Svenska Lantbrukssällskap grundades 1856, ProAgria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap bildades 1904, Svenska Lantbrukssällskapens Förbund grundades 1910 och Ålands Hushållningssällskap började 1922 som Delegationen för Ålands Lantmannagille. Lantbruksrådgivningens långvariga erfarenhet – sammanlagt 731 år – hjälper jordbrukaren i både stora frågor som små – allt från att fungera som sparringspart i strategiarbete och hur utveckla sin verksamhet till att uppdatera en utfodringsplan. Det gemensamt ägda Bokförlingssällskapet (BFS), som grundades 2005, kompletterar rådgivning med bokföreläs- och deklarationstjänster.

1929 beslöt SLF att tillsätta ett särskilt utskott för ledningen av lantbruksklubbverksamheten på den finlandssvenska landsbygden. 1962 ändrades lantbruksklubbens namn till Finlands svenska 4H (Fs4H). Fs4H firar i år 95 år av barn- och ungdomsverksamhet på den svenskspråkiga landsbygden. 4H-verksamheten utövas av 17 livskraftiga lokala föreningar på fast Finland samt av systerföreningen på Åland.

Landsbygdsutvecklingen jobbar både via Svenskfinlands Byar och driver även Hållbarhetsveckan. Svenskfinlands Byar bildades 1994 och är ett samarbetsforum för landsbygdsutveckling i Svenskfinland. Hållbarhetsveckan hölls första gången 2020 för att skapa en evenemangsvecka

där alla goda exempel på hållbarhetsarbete som görs på landsbygden lyfts fram.

Vi kan också se att vi har en uppgift att fylla framledes. I Orpos regeringsprogram "Ett starkt och engagerat Finland" ser vi våra uppdrag på flera områden bl.a att trygga försörjningsberedskapen och den rena inhemska matproduktionen, att trygga landsbygden och skärgårdens livskraft som är en förutsättning för att självförsörjningen och försörjningsberedskapen ska tryggas, att skapa förutsättningar för ett gott liv för de unga genom ungdomsarbete, att säkerställa att varje barn och ung person har möjlighet till minst en hobby som intresserar dem och att Finlandsmodellen kompletterar det befintliga hobbyfältet. Vi är beredda att arbeta för detta.

Lantbrukskalendern – världens bästa lantbrukskalender på svenska för Svenskfinland – har utkommit sedan år 1917 med undantag för 1920, 1921 och 1940. Den levererar fortfarande – en kalender i pappersform med aktuell information om aktuella och viktiga teman för lantbruket. I höst kommer 105-årsupplagan ut. Beställ den via ert lokala sällskap eller via SLF:s hemsidor.

Besök under sommaren Farmari-mässan 4–6.7.2024 i Seinäjoki. Den erbjuder intressanta programpunkter, leverantörer visar upp sina produkter och är den ledande lantbruksmässan i Finland.

9.6.2024 är dagen för att rösta i EU-valet. EU bestämmer inte allt vi gör på den finlandssvenska landsbygden, men de beslut som görs i EU påverkar i alla högsta grad vårt liv. Rösta därför i EU valet på en kandidat som värnar om den svenskspråkiga landsbygden i Finland!

Vi önskar alla läsare en trevlig sommar med passliga doser av värme och regn!

Beställ facklitteratur från vår webbshop.

Aktuell yrkesmässig information och internationell spetskompetens.

ProAgria

www.slf.fi/butik

Svenska lantbrukssällskapens förbund

BONDEFÖRETAGAREN

ges ut av
Svenska Lantbrukssällskapens Förbund

För mediakort se:
www.slf.fi/publikationer/bondeforetagaren/

ProAgria

Västankvarn-dagen 11 juli

Öppet hus på Västankvarn försöksgård i Ingå torsdagen 11 juli. I försöksodlingarna förevisas bland annat försök med skyddssäd och biostimulanter. På bilden sås en försöksåker med spannmål i början av maj.

FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK:
www.facebook.com/vastankvarngad

Ekologiska sortförsök i Lovisa och Ingå

Projekt Eko+ har tillsammans med NSL Försök ekologiska spannmålsförsök på två försöksplatser i Nyland sommaren 2024. Årets ekoförsöksfält såddes 15.5. i Lovisa och 17.5. i Ingå på två ekologiska växtodlingsgårdar.

Som vanligt finns på fälten sortförsök i havre, korn och vårvete samt gödslingsdemo i vete/korn där vi också testar bland annat samodling med kvävefixerare (bondböna) samt ett lantdemo (endast i Lovisa) av gamla lantveten, spelt, emmer och naket korn. Såkartorna ska inom kort publiceras på Eko+ hemsidan: www.ekoplusnu.fi.

Ekoförsöken kan följas under sommaren genom uppdateringar som regelbundet görs på Eko+ hemsida, samt projektets Facebook och Instagram. Under säsongen publiceras bilder och observationer via projektets SoMe kanaler och där görs också reklam för eventuella fältträffar under sommaren. Varje år sätter vi också ut postlådor innehållande försökskartor på ekoförsöksfälten så att intresserade själva fritt kan besöka försöken under säsongen, mer info på projektets hemsida.

Sommaren 2024

Turista lokalt på Öppna Byars dag

I år öppnar byarna sina dörrar den 8 juni. Upplev en oförglömlig dag fylld av gemenskap, lokal kultur och upplevelser.

På Öppna Byars dag ordnas hundratals evenemang runt om i landet, både på plats och online. Föreningar och byaaktiva ordnar allt från virkcaféer, vandringar, marknader till onlineseminarier och videor om den egna hembyn.

Ta del av utbudet nära dig och turista lokalt i egen by eller i grannbyarna.

Organisatör är Finlands Byar i samarbete med lokala föreningar runt om i hela Finland.

KARTA MED ALLA
 EVENEMANG
 hittas på adressen:
<https://suomenkylat.fi/ajankohtaista/tapahtumat/avoimet-kylat/avoimet-kylat-kartalla>

Farmari-mässans svenskspråkiga föreläsningar

Torsdag 4.7, kl. 15.30–16.30
 Finansiering av lantbrukets investeringar och dess generationsväxlingar – utmaningar och möjligheter och vad bör jag tänka på?

Fredag 5.7, kl. 15.30–16.30
 Försörjningsberedskap i Sverige och Finland – vad har hänt efter Åland2023?

Lördag 6.7, kl. 15.30–16.30
 Morgondagens jordbrukare är branschens framtid. Hur attrahera, utbilda och behålla i branschen?

Växtodlingsrådgivare Peter Fritzén, till vänster, och jordbrukare Claus Blomberg granskar betorna som kommit upp och ser att det finns jordloppor som smakat på bladen. Betorna såddes första veckan i maj och bilden är tagen 17 maj.

Betorna belönar den flitiga bonden

Sockerbetan är den lönsammaste grödan för tillfället. Men är man lat ska man inte börja med betor, säger **Peter Fritzén**.

Han är växtodlingsrådgivare och sockerbetskonsulent, och baserar sitt påstående om sockerbetornas lönsamhet på mångårig erfarenhet.

– Jag har gjort produktionskostnadsberäkningar i över tjugo år. Inte ett enda år har sockerbetorna slagit slint. Ett år var kummin på ungefär samma nivå vad gäller lönsamheten, säger Peter.

Oberoende vad bonden väljer att odla, poängterar Peter lönsamheten.

– Varför odla nåt på förlust bara för att man alltid

gjort det? Om det är låga priser på spannmål, ta in alternativ. Sockerbetor, kummin, koriander, ärter och bondböna har hållit ett ganska bra pris och är också bra i växtföljden.

Han vill också uppmana jordbrukarna att inte ”spekulerare” med hela årsinkomsten.

– Det är vettigt att ha en adress, en uppköpare, för det man odlar. Jag rekommenderar odlingskontrakt överlag. Följ med marknaden och bind åtminstone en del av skörden när priset är bra.

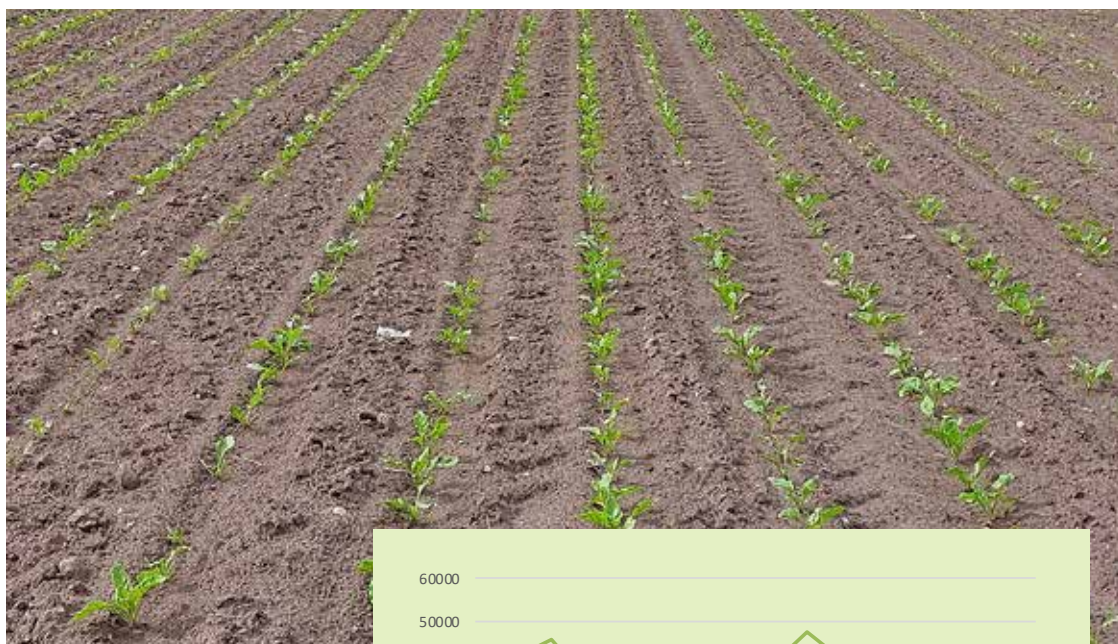
Sockerbetorna odlas på kontrakt med Sucros. Baspriset i år är 42 euro per ton. Odlaren kan också välja ett kontrakt med rörligt pris, som är bundet till Sucros rörelseresultat.

Intressant för odlarna

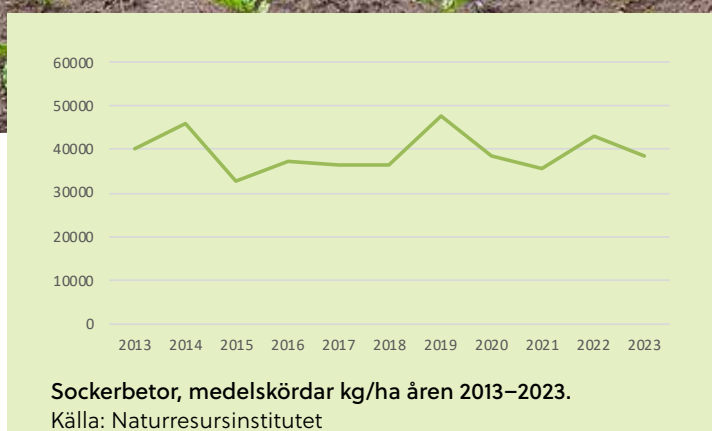
Växtodlingsrådgivarna på Fastlandet har länge talat för sockerbetsodlingen, och intresset för att odla sockerbeta har ökat. Peter berättar att ungefär 155 nya odlare har börjat med odlingen i år. Bland dessa finns både sådana som tagit en längre paus i sockerbetsodlingen och sådana som aldrig odlat sockerbetor.

I fjol gav betorna ingen toppskörd, men klarade sig ändå bra i jämförelse med andra grödor. Växstsäsongen började sval och torr, men de betor som blev etablerade grodde och klarade torkan. Tillväxten exploderade sedan i augusti i och med regnen i slutet av juli.

Peter konstaterar att dagens teknik både maskin- och odlingsmässigt och tillgången på maskinentreprenörer

Sockerbetan är en bra gröda att ha i växtföljden, men ska inte odlas på samma skifte flera år i rad på grund av jordburna sjukdomar. Den här åkern har Claus bytt med en kollega för i år. Bilden togs av Claus 2 juni, alltså ungefär en månad efter sådd.

nörer gjort sockerbetsodlingen ännu intressantare.

– Smart-betorna minskar på behovet av ogräsbekämpning från sedvanliga 3–4 besprutningar till 2.

Smart-sorternas andel ökar, och är nu över hälften av den totala sockerbetsarealen, uppskattar Peter. Enligt honom går Smart-betorna kostnadsmässigt ungefär jämnt ut med vanliga sorter: Smart-betornas frö är dyrare, men det går åt mera bekämpningsmedel och arbete till vanliga sockerbetor.

Förutom de nya sorterna tror Peter att ett bra utbud på maskinentreprenörer är en tröskelsänkande faktor.

– Det är lätt att börja med sockerbetsodlingen, när man inte behöver satsa på egna specialmaskiner. Anlitar man en kunnig entreprenör köper man inte heller bara en enskild tjänst, utan också kunskapen.

Han menar att sockerbetan är en bra samarbetsgröda.

– Odlarna tävlar inte med varandra, och det är lätt att utbyta information eller samarbeta kring maskiner.

Förutom att sockerbetorna är en lönsam gröda är de också en bra förväxt till andra grödor, till exempel höstvet.

Dessutom är den bra på kolbindning. Kol binds både i den djupa roten och i bladen långt in på hösten. Oftast tas betorna upp i september–oktober.

Peter Fritzén påminner om vikten att ta upp betorna i bra förhållanden.

– Ju renare betor, desto bättre ekonomi.

SMART-BETOR – VAD ÄR DET?

- Conviso Smart-sorter, som är toleranta mot ALS-inhibitorer
- möjliggör ogräsbekämpning med det bredverkande preparatet Conviso One
- minskar på antalet ogräsbekämpningar
- två sortföreläggare, KWS och SESVanderHave

Årslönen hänger på betorna

Claus Blomberg i Kimito har ”alltid” odlat sockerbeter, och de är den viktigaste grödan på gården.

– Betodlingen är inget jag gör med vänsterhand. Jag försöker lyckas så bra som möjligt, eftersom det är mycket som står på spel.

Han odlar på cirka 300 hektar, av vilket cirka 50 hektar i år är sockerbeter. En del av åkrarna ligger på grundvattenområde, vilket gör att han här måste ha en annan strategi vad gäller betning och bekämpning. För att få en bättre växtföljd samarbetar han med andra odlare så att de byter åkrar. I år är en av hans betodlingar på en kollegas åker i Kila by, medan kollegan odlar på Claus åker i närheten.

– Jag stirrar inte blint på arealen, utan är ute efter en bra helhet som alla vinner på. Betåkern i Kila är litet mindre än min åker, men den ligger vid vägen, så det blir lätt att hitta en bra plats för stukan.

När Bondeföretagaren besöker Kimito i maj har det varit extremt torrt: även stora diken är utan vatten. Betorna som såddes de första dagarna i maj har kommit upp. Claus följer med odlingarna ofta – på två dagar händer det otroligt mycket. När vi går på åkern i Kila hittar Peter och Claus skadade blad, det är jordloppor som varit framme.

– Insatsen i början betalar sig i slutändan, säger Claus.

Han har en gemensam betupptagare med en annan gård, och därmed hela paletten för att kunna sköta betodlingen själv från början till slut.

En ny gröda för honom är kummin, som han odlar första gången i år. Också koriander är en gröda som enligt både Peter och Claus verkar intressant.

– Vi har flera mindre torkar i trakten som inte används, men är funktionsdugliga. Genom att samarbeta om skörd och torkning skulle kummin och koriander bli ännu intressantare för jordbrukarna, säger Peter.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Anna Kujala

LYCKAS MED SOCKERBETOR

- förbered en jämn såbädd
- se till att fältet är väl-dränerat
- kalka vid behov, sockerbetan trivs i ett pH-värde på minst 6,5, gärna närmare 7,5
- använd startfosfor, det ökar tillväxten i vårens kalla jord
- delad kvävegödsling ökar skörden
- förutom huvudnäringsämnen är magnesium, mangan, natrium och bor viktiga för sockerbeter
- välj sort efter dina odlingsmål och växtplatsen
- så tidigt, sockerbetan har en lång växtperiod
- såddjup 2–3 cm
- tumregeln är 90000 plantor per hektar
- bevaka fältena kontinuerligt, bekämpa skadegörare och ogräs tidigt
- de flesta bekämpningspreparaten kräver god täckning för full effekt, satsa på rätt sprutmunstycke och tryck
- tänk på växtföljden, odla sockerbeter max två år i rad på samma fält, sedan minst två år spannmål eller andra grödor
- ta upp betorna så rena som möjligt
- täck över betstukan, t.ex. med TopTex-duk senast en vecka efter upptagning → bättre rens-effekt → mindre mullhalt → bättre ekonomi!
- följ med stukans temperatur, betorna äter mera av sitt sockerinnehåll ju varmare det blir i stukan

Demoodlingar vid Brusaby

Finska hushållningssällskapet har nyligen startat demonstrationsodlingar tillsammans med Axxell Brusaby. Projektet genomförs med understöd från Stiftelsen Finlands-svenska Jordfonden.

Avsikten med demonstrationsodlingarna på Axxell Brusabys åkrar är att kunna demonstrera nya eller ännu inte allmänt etablerade jordbruksmetoder och -grödor för jordbrukare, studerande och övriga intresserade. I första skedet år 2024 ingår demonstrationsodlingar för fänggrödor, höstsäd och sockerbeter. Genom fältvandringar, som även fungerar som grupprådgivning, delas information och erfarenheter om de bästa odlingsmetoderna samt olika växters och sorters lämplighet och egenskaper i växtföljden.

Säsongen 2024 kommer demonstrationsodlingarna att fokusera på tre huvudteman; fänggrödor, höstvetete och sockerbeter.

Fänggrödor planeras under vårvete på ca 3 ha indelat i sex olika varianter (varav en variant utan fänggröda som jämförelse). Syftet är att testa och demonstrera olika etableringsmetoder och

fänggrödor. Hälften av fänggrödorna etableras med småfrölåda på såmaskin i samband med sådden av vårvete och hälften med ogräsharv först efter ogräsbekämpning i växande bestånd.

Fänggrödorna som sås i samband med vete-sådden är bland annat italienskt och engelskt rajgräs.

De som etableras efter den kemiska ogräsbekämpningen har mer fokus på kvävefixerande växter, så som blålusern, både enskilt och i blandning med vitklöver och alsikeklöver. Dessutom testas en blandning av engelskt rajgräs och vitklöver med båda etableringsmetoderna.

1. Etablering med småfrölåda på såmaskin i samband med sådd av vårsäd a) italienskt rajgräs b) engelskt rajgräs c) utan fänggröda

2. Etablering efter ogräsbekämpning med ogräsharv i vårsäd a) blålusern b) engelskt rajgräs, vitklöver c) blålusern, vitklöver, alsikeklöver

Höstvetete har redan hösten 2023 sått på ett 8 ha skifte som odlats med sockerbeter under år 2023. En liten del såddes med såmaskin efter sockerbetsupptagningen och på resten av

skiftet spreds höstvetete på markytan före sockerbetsupptagningen. Syftet med odlingen är att effektivt utnyttja skiftet och förfruktsvärdet efter betodlingen och få växttäckning till vintern samt att testa en ny etableringsmetod av höstvetete.

Sockerbeter kommer att odlas på ett drygt 13 ha stort skifte. Ungefär halva skiftet odlas med vanliga konventionella sockerbeter och -metoder, medan andra halvan odlas med CONVISIO® SMART-metoden, som går ut på att man använder sockerbetsfrön som tål ett visst ogräsbekämpningsmedel, vilket innebär effektiv ogräsbekämpning särskilt efter vallodling.

Dessutom sås några hörn och kanter

av skiftet med oljerättika i syfte att locka jordlopporna att angripa oljerättikan i stället för sockerbeterna, vilket skulle kunna medföra minskat bekämpningsbehov.

Till hösten 2024 planeras att testa en ny höstvetesort, som ska kunna sås sent på hösten och även på våren. Ett ca 7 ha stort skifte delas in i några delar och varje del sås vid olika tidpunkter, till exempel i september, november och april-maj, med beaktande av väderförhållanden.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Nora Lindroos

Bli medlem i Nylands Svenska Trädgårdssällskap!

**NST är en nyländsk trädgårdsförening
för yrkesodlare och trädgårdsentusiaster**

Tillsammans med oss kan du:

- lära dig nytt på våra seminariedagar
- besöka yrkesodlingar och parker
- ha det trevligt i entusiastiska och glada trädgårdsvänners sällskap

**Mera information och
ansökningsblankett
hittar du på
nylandstradgard.fi**

Nylands Svenska Trädgårdssällskap

Bli expert inom lant- och skogsbruk!

Studera naturbruk/
bioekonomi i Raseborg

Ansökningstid 11-25.3.2025

- **Agrolog (YH)**
240 sp/4 år
• lantbruksnäringarna
- **Skogsbruksingenjör (YH)**
240 sp/4 år
• skogsbruk

Ansökningstid 8-22.1.2025

- **Bachelor of Natural Resources
Sustainable Coastal Management***
240 ECTS / 2 years
*Eligibility criteria: 120 ECTS of previous
university level studies in a relevant field.
- **Master of Natural Resources
Natural Resources Management**
60 ECTS / Online studies

Rätten till ändringar i utbildningsutbudet
2025 förbehålles.

YRKESHÖGSKOLAN
NOVIA

Gemensam ansökan sker
via studieinfo.fi | novia.fi

Maxad jordgubbsskörd med mindre gödsling

Två kvinnor går runt i jordgubbsodlingen och plockar – bladen. Det är forskning som pågår. Bladen analyseras för att skapa modeller för optimerad gödsling.

På Lill-Breds Bäckgård i Ingå odlas jordgubbar i mindre skala i växthus och på omkring sju hektar på friland. Majsolnen skiner. De nya bladen har kommit upp och grönskar på jordgubbsåkern, om en vecka börjar de första plantorna blomma. I växthuset är utvecklingen snabbare, här finns redan röda bär.

Nina Sevelius, utvecklingschef för trädgårdsproduktion vid SLF och ProAgria, besöker tillsammans med SLF:s sommararbetare Helena Viitasalo Lill-Breds odlingar. Meningen är att genom noggrannare analyser kunna precisera gödslingen, vilket både odlarens plånbok och miljön tackar för.

– Tidigare har vi analyserat marken och bladen på traditionellt vis, men nu analyseras bladens växtsafter för att se vad växterna just då har tillgång till, förklarar Nina.

Resultatet behövs alltså snabbt, för att direkt kunna gödsla om det är brist på något näringsämne. Jordgubbsbladen skickas iväg till ett laboratorium i Nederländerna samma dag de plockats, och tre dagar senare fås laboratorieresultaten.

Förutom proverna som tas från de gårdar som deltar utför Naturresursinstitutet i Pikis gödslingförsök med fem olika jordgubbssorter i år och nästa år. I de försöken fokuserar man särskilt på kvävegödslingen genom att med hjälp av tre olika gödselgivor jämföra variationerna.

För Lill-Breds husbonde Gustav Hildén är det bråda tider, i dag servas en traktor, men några ord hinner han alltid vävla. Lill-Breds deltar i InNoBaHort-projektet för andra året, och Gustav ser framemot att snart kunna jämföra årets analysresultat med fjolårets.

– Det har gjorts få liknande försök och analyser i Finland, så det finns inga riktvärden för inhemsk jordgubbsodling att jämföra med. En del av värdena vi fick i fjolårets analyser avvek från de nederländska rekommendationerna, men odlingen där är inte jämförbar med vår, särskilt på friland, säger Gustav.

Det var främst kvävevärdena som fick ögonbrynen att höjas. De var betydligt lägre än de nederländska referensvärdena, ändå verkade inte jordgubbarna att lida av kvävebrist med ögonmått mätt.

Gustav ställer sig allmänt positivt till att delta i olika utvecklings- och forskningsprojekt, eftersom det ger honom nyttig information som han kan utnyttja för att utveckla odlingen. Det nu pågående InNoBaHort-projektet bekostar bladanalyserna, som tas fyra gånger under växtsäsongen, och Gustav får tillgång till resultaten. Forskningens fokus är främst på frilandsodlingen, men

på Lill-Breds analyseras också blad från växthusjordgubbar som jämförelsematerial.

– Att få tillgång till näringsbalansen i realtid vore idealet, eftersom näringsbalansen är A och O när det gäller bärkvaliteten.

Ett huvudbry för Gustav, som odlar jordgubbar för åttonde året, är att bären lätt blir för mjuka.

– Jag vet inte vad det beror på, det skulle vara intressant med forskning kring det. Men i alla fall skulle jag vilja ha hårdare, fastare bär.

Modeller utvecklas

I bladsaftsanalyserna analyseras alla relevanta näringsämnen, ledningstal och sockerhalten. Målet är att ta fram riktvärden som gäller i de finländska förhållandena, för att odlarna i framtiden ska kunna ge växterna exakt det de behöver.

– Vi behöver mera forskningsresultat för att påvisa på vilket sätt man kan mins-

För Gustavs del innebär projektdeltagandet inget extra arbete. Här får Nina tillgång till gårdens väderstation, så hon kan plocka väderdata som behövs i forskningen.

ka användningen av gödsel samtidigt som man garanterar att man får en tillräcklig skörd av bra kvalitet, säger Nina.

Att på basen av ett års resultat säga något är för tidigt, men små antydningar kan urskiljas.

– Enligt de resultaten vi har nu verkar det som att näringsämnena sjunker i slutet av säsongen. För jordgubbarnas del är höstgödslingen viktig, eftersom blomanlagen bildas då, säger Nina.

Resultaten kommer att sammanställas till en rapport i projektets slutskede.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Anna Kujala

INNOBAHORT-PROJEKTET

- Nordiskt baltiskt samarbetsprojekt; Finland, Estland, Litauen, Norge och Sverige deltar.
- Forskning kring regionens tre viktigaste odlade bär- och fruktslag: jordgubbar, äpplen och svarta vinbär.
- Pågår 22.12.2022–31.5.2026.
- Finland deltar i tre av projektets huvudmål, nämligen i att utveckla optimerad gödsling, minska användningen av växtskyddsmedel genom att förbättra prognosmodellerna och utvärdering av alternativa bekämpningsmedel samt utvärdering av sorter.
- Inom projektet utvecklas en modell för optimerad gödsling av jordgubbar, här deltar SLF / ProAgria, Naturresursinstitutet Luke och Estonian University of Life Science.
- I år deltar fem jordgubbsgårdar i Finland.

Fs4H 95 år av hållbart lärande

I år firar Finlands svenska 4H 95 år av hållbart lärande. 4H finns för att barn och unga ska må bra i en trygg och meningsfull vardag. Verksamheten främjar landsbygdsens livskraft och ungas landsbygdskunskap. 4H-Akademien synliggör ungas lärande inom 4H. Tillsammans lyfts det breda barn- och ungdomsarbetet i Svenskfinland och på Åland.

Genom att göra lär sig barn och unga social kompetens, företagsamhet och arbetslivsfärdigheter. 4H:s starkaste resurs är de lokala 4H-föreningarna. Genom verksamhetsmodellen "Tre steg till arbetslivet" arbetar Fs4H långsiktigt med uppdrag inom regeringsprogrammet som ungas välmående, rätten till hobby enligt Finlandsmodellen, samt ungas sysselsättning och företagsamhet.

Det första steget är gruppverksamhet för barn 7–12 år. I fjol deltog 11 755 barn i 1 288 klubb tillfällen av 4H-föreningarna. 4H är även en central aktör i förverkligandet av Finlandsmodellen i kommunerna. Antalet lägerdygn ökade stort till 1 321 med teman som mat, odling, djur, natur, skog, pyssel, traktor och äventyr. De populära 4H matskolorna samlar årligen hundratals barn för hållbara matupplevelser med bondgårdsbesök. Årets nyhet är 4H Fiskeskolan.

Det andra steget omfattar 4H-kurser och sysselsättande verksamhet för unga, speciellt 14–17 år. I fjol hölls 1 327 kurslektioner med 3 558 deltagare. Inom 4H-Akademien övar unga ledarskap och arbetslivsfärdigheter samt får kontakt med landsbygdsnätverk. De ungas lärande synliggörs via studiepoäng i fortsatta utbildningar, digitala kompetensmärken på CV för jobbsökande och deltagande i internationella 4H-aktiviteter.

4H:s sysselsättande verksamhet för unga lokalt gör skillnad med 8 200 förmedlade arbetstimmar år 2023. Via 4H:s arbetspooler kan hundratals unga få sitt första jobb, handledning i arbete och tjäna egna pengar.

I det tredje steget har unga 13–29 år möjlighet att starta småskaliga 4H-företag. Produktutveckling pågår inom Fs4H för att svara på ökad efterfrågan.

För att säkerställa förtroende för 4H-verksamheten satsar vi på kvalitet, kompetens och kommunikation. Vi medverkar i nationella samarbetskampanjer som Rejäl Handling-säckinsamlingen, Hållbarhetsveckan och Närmatsdagen.

Fs4H firar 95 år av fostran, bildning och gemenskap – tillsammans sår vi frön för en hållbar framtid för ungas aktiva medborgarskap som stärker landsbygdsens och skärgårdens livskraft. Ta del av Fridas och Lukas hållbara lärostig inom 4H.

Glad sommar,
Bettina C. Lindfors
Ställföreträdande
verksamhetsledare
Finlands svenska 4H
www.fs4h.fi

Lukas Weckström, ung 4H-ledare i Sibbo: "Att lära sig nytt tillsammans med kompisar är det bästa med 4H"

Driftiga Lukas Weckström i Sibbo 4H, håller i trådarna för fyra byklubbar, är hjälpledare på Matskoalen och tar sig an trädgårdsarbetet vid 4H:s arbetspool för unga. Lukas 15 år har en stark framtidstro med rötterna på landsbygden.

– Det bästa med 4H är de roliga och praktiska aktiviteterna för barn och unga med trygga vuxna. Vi lär oss nytt genom att göra tillsammans med kompisar. Jag har deltagit i olika 4H-klubbar och läger, Matskolan, skogsaktivitetsdagar, evenemang och kurser som ordnats inom Sibbo 4H, berättar **Lukas Weckström** entusiastiskt.

4H är en bred och meningsfylld hobby för barn och ung i ålder 7–29 år. Inom 4H värderas högt praktiskt kunnande, arbetslivsfärdigheter och företagsamhet. 4H-föreningar finns totalt 18 runt om i Svenskfinland och på Åland. Inom 4H lär sig unga att lära – en framtidskompetens.

– Jag uppskattar gemenskapen, att få ta ansvar, samarbeta och komma med egna initiativ. Inom 4H får alla vara sig själva och hitta sin plats, samtidigt som vi har roligt tillsammans. Bäst trivs jag utomhus med att fixa nåt praktiskt och jag är bra på olika trädgårdsarbeten. Vidare hjälper jag till med grästrampning och röjning vid föreningens julgransodling samt lär mig om företagande, fortsätter Lukas.

Hållbart lärande med Tre steg till arbetslivet

Det lokala ungdomsarbetet enligt Tre steg till arbetslivet är 4H:s styrka. 4H-Akademien samlar och synliggör ungas lärande inom Fs4H. Då de unga deltar i 4H-kurser såsom trädgård och skog, kan de få studiepoäng för sina fortsatta utbildningar. För flera unga i ålder 14–17 år erbjuder 4H en första arbetsplats och möjlighet att tjäna egna pengar.

– Under senaste år har jag axlat rollen som hjälpledare i fyra olika 4H-klubbar ute i byarna. Tillsammans med barnen i ålder 7–12 år fixar vi mellanmål, pysslar, leker utomhus, odlar, snickrar, utforskar skogen och annat skoj. Jag har även varit hjälpledare på Matskolan – matlagning är ett stort intresse och vi har många lokala matproducenter i Sibbo. Stöd för mitt ledarskap fick jag genom att delta i 4H klubbledarutbildning som Fs4H ordnade i våras, berättar Lukas.

Lukas har vuxit från att ha varit deltagare som barn in i rollen som ung ledare steg för steg inom 4H. Lukas är en viktig rollmodell för de yngre 4H-medlemmarna, samtidigt som hans ansvarsfullhet uppskattas av 4H-ledare och föräldrar inom Sibbo 4H.

– Jag uppskattar att de vuxna 4H-ledarna litar på mig och ger mig möjlighet att ta första stegen i arbetslivet med 4H. Jag är aktiv med att komma med nya idéer, lyssnar till barnen och är delaktig i att utveckla klubbarnas program. Nu finns det en stor efterfråga på utomhusklubbar som jag har idéer för i höst.

Investering i ungas framtid

Förutom klubbledarskapet så sysselsätter sig Lukas med olika trädgårdsuppdrag genom Sibbo 4H:s arbetspool för unga. Arbetspoolen förmedlar jobbuppdrag från lokalsamhället till unga.

– Vår viktigaste uppgift inom 4H är att erbjuda barn en meningsfylld hobby och våra unga en trygg lärostig in i arbetslivet. Vi ger unga en chans till trygg arbetserfarenhet och nya färdigheter, främjar ungas delaktighet och lärande, skapar jobbtillfällen och stärker den lokala ekonomin som stöder landsbygdsens livskraft på sikt, sammanfattar Anna Höglund, verksamhetsledare vid Sibbo 4H.

Kompetenserna och arbetslivsfärdigheterna som unga erhåller inom 4H är ett trumfkort vid såväl jobbsökande och som fortsatta studier. I år har Lukas erhållit sitt första sommarjobb på heltid utanför 4H på den egna orten. Till hösten väntar igen 4H-engagemang.

Finlands svenska 4H:s styrelse utsåg 15-åriga Lukas Weckström från Sibbo till Årets 4H-medlem i södra Finland 2023.

Text: **Bettina C. Lindfors, Fs4H**
Bild: **Sibbo 4H**

Frida Åbacka

En hängiven 4H-eldsjäl inom kaninhoppning och ungt ledarskap

Fs4H nyckeltal

Antal 4H-föreningar:
17 föreningar
i Svenskfinland,
1 systerförening på Åland

Ålder på medlemmar:
7-29 år

Antal medlemmar:
3 777

En av årets höjdpunkter inom Fs4H sker i november då styrelsen utnämner årets 4H-medlemmar. År 2023 utsågs 20-åriga **Frida Åbacka** från Närpes till årets 4H-medlem nationellt, året innan hade hon tilldelats utmärkelsen som Österbottens 4H-medlem.

Vi fick en pratstund med Frida kring hennes resa från medlem till ung ledare i 4H.

Hur känns det att bli premierad till årets 4H-medlem?

– Det känns jätteroligt! Jag är glad samtidigt som jag är en aning chockad. Eftersom jag blev vald till årets medlem i Österbottens ifjol så tänkte jag att det inte kan vara min tur igen.

Frida fortsätter att reflektera över utmärkelsens innebörd.

– Det känns bra att veta att sådant man gjort har haft en inverkan och påverkan. Det gör att man vill fortsätta.

Tio år av aktivt 4H-engagemang

Frida har under de senaste tio åren engagerat sig aktivt i 4H-verksamheten, i allt från klubbar och läger till kurser i Närpes 4H. Under de senaste sju åren har hon också fungerat som klubbledare och blivit en förebild för yngre 4H-medlemmar.

– 4H har tillfört något att göra i min vardag utöver skola. Jag har lärt mig ta ansvar och leda och jag har fått växa in i det. Det var nervöst i början, men jag har vågat kasta mig ut och nu känns det bra och naturligt, säger hon.

Redan i tidig ålder blev Frida fascinerad av kaniner och kaninhoppning. Hennes roll som en dri-

vande kraft i utvecklingen av Österbottens kaninhoppare inom Fs4H är ett tydligt tecken på hennes passion och dedikation.

– Jag började med kaninhoppning hemma genom att bygga hinder för min första kanin av sandleksaker. När jag googlade lärde jag mig att kaninhoppning är en riktig hobby. Jag började gå i kaninklubben hos 4H i Närpes när jag var tretton år.

Att vara en del av 4H har haft en stor påverkan i Fridas liv. 4H har inte bara gett henne en meningsfull vardag utan det har också gett henne möjligheter att utvecklas som individ, berättar hon.

I skolan kan jag dra kopplingar till sådant jag lärt mig genom 4H, som marknadsföring och projektledning.

Frida lyfter även fram den speciella gemenskapen som finns inom just kaninhoppning.

– Vi har jätteroligt tillsammans och jag är så glad att vi har lyckats samla så många likasinnade och bra personer kring kaninhoppandet, säger hon. Genom 4H har Frida utvecklat många vänskapsrelationer, även över kommungränserna. Genom att leda ÖBKH tillsammans med andra har hon fått vänner för livet.

En lyckad komponent är också de vuxnas stöd utan överdrivet ingripande.

– 4H gett mig möjlighet att lära mig, utveckla och skapa möjligheter tillsammans med andra människor. De vuxna har låtit oss unga säga vad vi tycker och tänker samtidigt som de gett oss det handlingsutrymme vi behöver för att leda och ta ansvar, förklarar Frida.

– Ingen dömer någon och det är högt i tak. Allt känns möjligt.

Erfarenheterna från 4H hänger med i yrkeskarriären

Med blicken riktad mot framtiden delar Frida med sig av sina framtidsplaner. För närvarande studerar hon ekonomi på Hanken i Vasa och ser klara kopplingar mellan skolans värld och sitt 4H-engagemang:

– I skolan kan jag dra kopplingar till sådant jag lärt mig genom 4H, som marknadsföring och projektledning.

Trots intensiva studier har Frida inga planer på att lämna 4H, men ett generationsskifte hägrar.

– Jag vill fortsätta inom 4H så länge jag har möjlighet. Vi satsar ordentligt på ÖBKH:s utveckling och att få med nya medlemmar som kan fortsätta arbetet.

Samtidigt öppnas nya världar för Frida, och nyfikenheten lockar henne bort från Österbotten.

– Jag vill resa och se vad världen har att erbjuda.

En inspirerande röst för framtiden

Frida Åbacka är inte bara en årets 4H-medlem, utan en inspirerande röst för alla unga med en passion för något. Fridas resa visar på styrkan i 4H – hur ungas idéer kan få en trygg start tillsammans med engagerade vuxna – nya koncept växer fram och får vingar när man jobbar tillsammans. Frida är ett fint exempel på en ung ledare som motiverar andra unga till goda gärningar, ett tema som vi lyfter starkt under jubileumsåret.

Vi ser fram emot att följa Fridas fortsatta äventyr och önskar henne all framgång i sina studier och drömmar om att utforska världen.

Text: Malin Vesterback, Fs4H
Bild: ÖBKH

På Molpe-marthornas odlingskväll planterade barnen frön och fick nyttiga tips kring skötseln av sina plantor.

I Molpe vill marthorna bjuda på gemenskap och skratt

Styrelsemedlemmarna Eva-Stina Strandberg, Heidi Blomqvist och Jennifer Jungerstam vill att hela byn känner sig välkommen till marthagården i Molpe.

I centrum av Molpe by i Korsnäs finns en trevlig liten gårdsgrupp med uthus och en bondstuga. Här huserar Molpe Marthaförening rf som på kort tid blivit en central aktör i utbudet av fritidsaktiviteter för byborna. Styrelsemedlemmarna **Eva-Stina Strandberg**, **Jennifer Jungerstam** och **Heidi Blomqvist** berättar om föreningen medan deras kollegor har fullt upp på gården.

Ikväll ordnar marthorna nämligen odlingskväll för byns barn. På ett bord ute i solen odlar deltagarna frön och får goda råd om plantornas skötsel.

– Verksamheten för barn och unga är ny och för den har vi bland annat fått stöd från stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, säger Eva-Stina.

– Tanken bakom verksamheten för barn är att vi vill inkludera hela byn i vår verksamhet, tillägger Heidi.

Verksamheten utgår från Marthornas gemensamma värderingar, men samti-

digt plockar de in både egna och bybornas idéer. Idéer finns det, i mängder. Samtidigt växer föreningen snabbt.

– I maj ifjol hade vi 20 medlemmar och nu har vi över 40, berättar Eva-Stina.

Det är svårt att tänka sig att föreningen nästan upphörde att existera. Verksamhet har det alltid funnits, men det var svårt att hitta nya styrelserepresentanter när föregående styrelse kände att de ville ta en paus.

– En 90-årig verksamhet avslutar man ändå inte hur som helst. Man har ett ansvar för föreningen och allt de tidigare medlemmarna gjort för Molpe by.

När det blev dags att avgöra föreningens öde kunde man ändå rekrytera en ny styrelse och verksamheten tog ny fart.

– På vårt första evenemang som var en komposteringskväll med information om hur man komposterar deltog 40 personer. Det var för många i de ut-

rymmen vi har, berättar Jennifer.

Marthorna vill också samarbeta med andra föreningar i Molpe och tillsammans med jaktföreningen har man spikat fågelholkar.

Föreningen ser stor potential för marthagården, smedjan som finns i uthusraden och gårdsplanen. Som idé finns bland annat att plantera bärbuskar och äppelträd så att bybor kan plocka något gott när de har vägarna förbi.

– Vi ligger nära skolan så skolbarnen kan stanna och äta lite bär på vägen hem, säger Eva-Stina.

Det arbete för byns bästa som marthorna i Molpe utför uppskattas inte bara lokalt. Finlandssvenska Marthaförbundet delade i samband med sitt årsmöte våren 2024 ut en utmärkelse till Molpe Marthaförening. De tilldelades pris för årets samhällsinsats. I en gedigen motivering uppmärksammades bland annat att man i Molpe har skapat en unik miljö där generationer möts.

– Vi blev nog alla lite rödda då vi fick höra den fina motiveringen.

En av verksamheterna där generationerna möts är deras caracafé som under vintern ordnas en gång i månaden. Där samlas män i åldern 25–90 år och dricker kaffe och diskuterar aktuella ämnen. En annan verksamhet är stickcaféet som haft deltagare i åldern 10–90 år.

– Vi försöker skapa en öppen gemenskap där alla kan bidra. Vi har haft idélådor och även fått förslag andra

vägar. Målsättningen är verksamhet för hela byn.

Styrelsen ansvarar för mycket av verksamheten men även andra medlemmar bidrar till aktiviteterna. Bland annat upprätthåller medlemmarna seniorverksamhet och deltar i talkon inför olika evenemang.

– Vi ordnade julöppning i samarbete med bönehusföreningen. På programmet fanns en liten konsert och sedan marknad med glögg och pepparkaka i Marthagården. Då vår solist blev sjuk kunde vi kalla in en barnkör med en dags varsel.

På julöppningen var det över 130 besökare, vilket är en ordentlig uppslutning i en by med cirka 500 invånare.

Nu planerar föreningen att fortsätta utvidga sin verksamhet i en takt som känns lämplig. Bland annat vill man inreda marthagårdens vind och göra något mer av gårdsplanen. Samtidigt fortsätter den etablerade verksamheten och nya idéer ska testas. Marthorna har fått bra respons på att alla i byn kan hitta något i deras verksamhet.

– Vi önskar att vi ännu kunde få med de som vill delta, men av en eller annan orsak inte vågar komma med. Här finns gemenskap och skratt. Tröskeln att komma med är väldigt låg, berättar marthorna.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Roger Norrgård

Kom med och skapa årets Hållbarhetsvecka 23–29.9.2024

Vad innebär hållbar utveckling i praktiken? Hur återspeglas det i byar eller i olika organisationers verksamhet? Små aktiviteter i lokalsamhället eller stora planer för framtida generationer?

Hållbarhetsveckan är en evenemangsvecka där lokala exempel på hållbarhetsarbete synliggörs men även diskussioner i större skala förs. Alla sorts aktörer; föreningar, kommuner, skolor och företag är varmt välkomna att arrangera evenemang. Ju mångsidigare, desto bättre!

Aktiviteterna som ordnas under veckan kan beröra ekologisk, social eller ekonomisk hållbarhet och verksamheten kan genomföras som workshops, föreläsningar, temadagar, kampanjer, evenemang eller till exempel som öppet hus-evenemang. Befintliga projekt och åtgärder för hållbar utveckling kan också knytas an till Hållbarhetsveckan!

Evenemangsveckan koordineras

av Svenska lantbrukssällskapens förbund via det landsbygdspolitiska nätverksprojektet Hållbarhetsvekan – landsbygden som vägvisare, vars syfte är att föra landsbygdspolitiken till en praktisk nivå.

Evenemangs-
anmälan är öppen!
Evenemangen registreras via hållbarhetsveckan.fi där du också hittar information om veckans arrangemang, kontaktpersoner och kommunikationsmaterial.

Hållbarhetsvekan

KOM NI OCKSÅ MED!

1. Fundera ut vad ni kan arrangera som tangerar social, ekonomisk eller ekologisk hållbarhet
2. Planera er aktivitet för Hållbarhetsveckan, vecka 39
3. Tänk över samarbetsparter och målgrupp
4. Boka eventuella föreläsare och utrymmen. Tänk också på hur man tar sig till evenemanget.
5. Registrera aktiviteten på hållbarhetsveckan.fi, senast 31.8.

Preliminärt program, kompletteras senare

Plats: Lé Picco
Köklotsvägen 43,
Korsholm

DEN FINLANDSSVENSKA
20 LANDSBYGDS-RIKSDAGEN 24
ÖSTERBOTTEN

ANMÄL DIG REDAN NU: LANDSBYGDS-RIKSDAGEN.FI

PROGRAM
VÄLKOMNANDE OCH HÅLLBARA LANDSBYGDER
23.-24.10

12:00 VÄLKOMMEN TILL LANDSBYGDSRIKSDAGEN	7:30 NÅGOT AVKOPPLANDE PROGRAM
12:30 PANELDISKUSSION OM HÅLLBARHET	9:00 NORDREGIO: AKTUELLT OM FORSKNING
15:30 KREATIVA WORKSHOPPAR MED LEE ESSELSTRÖM, SONGWRITERS OF KVARKEN, YRKESAKADEMINS MEDIATJÄNSTER	9:20 HÅLLBARHETSTRENDERNA SOM PÅVERKAR LANDSBYGDEN
18:00 BASTU OCH DOPP, FRITID	9:50 KARL-FREDRIK NORRBACK: INSPIRATIONSTAL
20:00 MIDDAG VID REPLIT BRON RESULTAT FRÅN WORKSHOPPARNA	10:30 KENNETH NORDBERG: STANNARE – FÖR HÅLLBAR UTVECKLING PÅ LANDSBYGDEN
	10:50 FINLANDS SVENSKA 4H: BARN OCH UNGA, HUR SKAPA DELAKTIGHET OCH ENGAGEMANG
	12:30 UTFLYKTER TILL KORSHOLMS BYAR: I PROGRAMMET BLAND ANNAT: UNESCOS VÄRLDSARVSOMRÅDE, AAVA KERTTUS DJURGÅRD, KVARKEN BREWERY, ÄLVBYARNA

Kasvis.fi reseptit **San Marzano PIZZA SÅS**

INGREDIENSER

- 400 g Närpes Grönsakers San Marzano-tomater
- 4 dl vatten
- 0,5 dl olivolja
- 1 gul lök, finhackad
- 1 msk torkad oregano
- 2 tsk torkat vitlökspulver
- 0,5 tsk salt
- socker och svartpeppar

GÖR SÅ HÄR:

- Värm upp en kastrull.
- Tillsätt olivolja, gul lök och San Marzano-tomaterna i kastrullen och fräs i ett par minuter.
- Tillsätt vatten. Låt sjuda på låg värme tills det är genomkokt.
- Mixa till en jämn konsistens. Om såsen är för tunn, reducera vätskan. Pizzasåsen ska vara lite tjockare än en purésoppa.
- Krydda såsen med oregano, vitlökspulver och salt.
- Tillsätt socker och svartpeppar efter smak. Låt såsen svalna.

Se mera recept: www.kasvisreseptit.fi

Mjolk- och husdjursrådgivningen i ständig utveckling

Under en lång karriär vid ÖSL har **Ingeborg Nordberg**, mjölkgårds- och husdjursrådgivare för ProAgria Österbottens svenska lantbrukssällskap, blivit bekant med många mjölkbönder i Österbotten.

– **Holger Knuts** behövde fler deltagare för att en kurs så jag anmälde mig. Det ledde vidare till en kontrollassistentutbildning. Sedan började första vikariatet 1979 som i sin tur ledde till flera vikariat. Det sista vikariatet skulle vara två månader och nu börjar det äntligen ta slut, skämtar Ingeborg som går i pension i höst.

Då var yrket kontrollassistent och hon åkte ut till gårdarna och tog bland annat prover på mjölkens kvalitet. Hon hade ansvar för närmare hundra gårdar själv.

– Vi var så många kontrollassistenter

eller ”stenttor” som det kallades i folkmun, att vi fyllde en buss då vi för ut tillsammans.

Idag finns det endast fem mjölkgårdsrådgivare kvar inom ÖSL och två av dem är nu just mammalediga. Antalet mjölkgårdar minskar årligen med ungefär sju procent. Det totala antalet gårdar i Österbotten som nu deltar i produktionsuppföljningen är 125 stycken. Rådgivarna på ÖSL ansvarar för uppföljningen på svenskspråkiga gårdar i Österbotten. Resultaten blir en del av ProAgrias nationella statistik som sedan blir en del i den internationella ICAR-uppföljningen.

Jessika Eklund började som mjölkgårdsrådgivare på ProAgria 2011 och har också sett hur arbetsuppgifterna förändras.

– Idag tar jordbrukaren själv de flesta mjölkproverna på gården och mjölkgårdsrådgivarna använder resultaten för bland annat utfodringsplaner och rådgivning kring produktionsoptimering.

Rådgivarens roll blir att med hjälp av pålitliga resultat föra statistik som går att använda för att utveckla branschen och de enskilda gårdarna.

– **Djurens välbefinnande** är centralt i det vi gör och under 2000-talet har vi sett allt större satsningar på det området. Utvecklingen går från basladugårdar till lösdrikladugårdar. När man bygger ladugårdar ska det bland annat finnas bra ventilation, rörelse- och liggytor, smidig trafik till mjölkning och genomtänkt utfodring. Alla djurgrupper och produktionskedan behöver tas i beaktande, men ladugården ska samtidigt vara lätt att arbeta i. Mår

företagaren och djuren bra fungerar också produktionen.

Under 2010-talet har det varit byggboom och många nyinvesteringar i moderna mjölkkladugårdar, de flesta med en eller flera mjölkrobotar. Antalet kor per gård fördubblades på 10 år från 30 till 60 kor. Idag har Österbotten bland de största besättningarna i landet med i medeltal 68 kor på de gårdar som hör till produktionsuppföljningen. Robotmjölkning används på 72 av gårdarna.

Alla i branschen borde tillsammans synliggöra både den moderna mjölkproduktionen och de klimatförbättrande åtgärder som görs. Konsumenten behöver vara medveten om de betydande framsteg som sker i mjölkproduktionen.

Bland annat odlar många jordbrukare egna proteingrödor till foderproduktion. Ensilageskördarna har både blivit större och mer näringsrika, vilket gynnar både gårdens ekonomi och klimatet.

– Det är en stor fördel här på ProAgria. Vi har ekonomi-, växtodlings- och husdjursrådgivning under samma tak. Vi ser synergier i helheten från åkern till ladugården.

Även jordbrukarnas kunskapsnivå blir allt högre och det i sin tur ställer större krav på rådgivarna, men ger samtidigt många verktyg och möjligheter.

– Med mer teknik och automatisering än någonsin förut på gårdarna ser man snabbt avvikelser i till exempel djurens aktivitet och hälsoläge, men ett bra djuröga behövs fortfarande.

Mjölkgårdsrådgivarna är troligtvis de som rör sig mest ute på gårdarna från ProAgria och ser både djuren och företagaren som sköter djuren.

– På någon gård träffar jag nu tredje generationen, konstaterar Ingeborg. Hon tillägger att det ofta är viktigt att ta sig tid att lyssna på företagaren. Ofta märker man om det finns problemsituationer på gården. Samtidigt är det viktigt att också komma ihåg att ge företagarna beröm. Det mesta sköts utmärkt på mjölkgårdarna. Det är viktigt att komma ihåg att gården är deras arbetsplats och deras livsverk.

– En gång mötte jag företagaren i dörren och de sade ”du får nog komma hit, men vi far till bb”. Det var före mobiltelefonernas tid, säger Ingeborg.

ProAgria rekryterar kontinuerligt nya mjölk- och husdjursrådgivare. Ingeborg och Jessica uppmanar alla intresserade att ta kontakt. Jobbet är omväxlande, socialt och lärorikt!

Ingeborg Nordberg och Jessika Eklund tar bland annat foderprover på gårdarna. Med hjälp av resultaten kan man göra utfodringsplaner för djuren.

ProAgria har

9

husdjursexperten
i Svenskfinland
– kontakta din lokala
rådgivare!

SKRIBENT OCH FOTOGRAF
Roger Norrgård